

دانشگاه پیام نور

پول، ارز و بانکداری

(رشته اقتصاد)

www.ketab.ir

دکتر محمد لشکری

سرشناسه	: لشکری، محمد، ۱۳۳۸ -
عنوان و نام پدید آور	: پول، ارز و بانکداری / مولف محمد لشکری.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	: ۳۵۸ ص.
فروست	: دانشگاه پیام نور؛ ۱۶۹۸. گروه اقتصاد؛ ۱/۲۱
شابک	: 1 - 736 - 387 - 964 - 978
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا.
ادداشت	: واژه نامه.
موضوع	: بانک و بانکداری - آموزش برنامه ای.
موضوع	: پول - آموزش برنامه ای.
موضوع	: ارز - آموزش برنامه ای.
شناسه نزوده	: دانشگاه پیام نور.
رده بندی کلاسیک	: ۱۳۸۹ ۵۱۲/ف/۱۶۰۷ HG
رده بندی دیویی	: ۳۳۲/۱۰۷۴
شماره کتابشناسی	: ۲۱۸۶۴۱۶

دانشگاه پیام نور

پول، ارز و بانکداری

مؤلف: دکتر محمد لشکری

ویراستار علمی: دکتر عبدالمسیحی

تهیه و تولید: مدیریت تولید محتوا و تجهیزات آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه پیام نور

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول شهریور ۱۳۹۳

شابک: ۱ - ۷۳۶ - ۳۸۷ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 387 - 736 - 1

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی‌های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق نشر اعم از چاپی، الکترونیکی، تصویری، صوتی و اینترنتی برای دانشگاه پیام نور محفوظ است)

قیمت: ۹۵۰۰۰ ریال

فهرست مطالب کتاب

۱	راهنمای مطالعه
۱	پیشگفتار
۱	فصل اول. سیر تحولات پرا
۱	هدف کلی
۱	هدف های رفتاری
۲	۱-۱ مقدمه
۲	۲-۱ مبادله پایاپای
۳	۳-۱ علل پیدایش پول
۳	۱-۳-۱ نیاز هم زمان طرفین مبادله
۳	۲-۳-۱ تقسیم ناپذیر بودن برخی کالاها
۳	۳-۳-۱ مشکل ارزش گذاری
۳	۴-۳-۱ تعیین قیمت کالاها
۳	۵-۳-۱ مشکل ذخیره سازی
۳	۴-۱ انواع پول
۴	۱-۴-۱ پول کالایی
۴	۲-۴-۱ پول فلزی
۴	۳-۴-۱ پول مسکوک
۵	۴-۴-۱ پول کاغذی با پشتوانه
۵	۵-۴-۱ پول کاغذی غیر قابل تبدیل (بدون پشتوانه)
۵	۶-۴-۱ پول بانکی
۶	۷-۴-۱ پول الکترونیکی
۷	۵-۱ وظایف پول
۸	۱-۵-۱ وسیله مبادله

۸	۲-۵-۱ وسیله سنجش
۹	۳-۵-۱ وسیله ذخیره ارزش
۱۰	۶-۱ تعریف پول
۱۱	خلاصه فصل اول
۱۲	خودآزمایی فصل اول
۱۷	فصل دوم. سیر تحولات سیستم های پولی در ایران و جهان
۱۷	هدف کلی
۱۷	هدف های رفتاری
۱۸	۱-۲ مقدمه
۱۹	۲-۲ سیر تحول سیستم های پولی در جهان
۱۹	۱-۱-۲ سیستم پول کالایی
۱۹	۱-۲-۲ سیستم پول دوفلزی
۲۱	۲-۲-۲ سیستم پولی تکفلزی برپایه طلا
۲۲	۴-۲-۲ سیستم پولی دارای پشتوانه کامل
۲۲	۵-۲-۲ سیستم پولی دور پشتوانه (پول دولتی)
۲۳	۶-۲-۲ سیستم پولی با سکه
۲۳	۳-۲ سیر تحولات سیستم های پولی در ایران
۲۴	۱-۳-۲ سیستم پولی دوفلزی ایران
۲۴	۲-۳-۲ سیستم پولی تکفلزی در ایران
۲۴	۳-۳-۲ تغییر سیستم پولی تکفلزی قران نظریه به ریال
۲۵	۴-۳-۲ سیستم پولی کاغذی در ایران
۲۶	۵-۳-۲ انحصار انتشار اسکناس توسط بانک ملی ایران
۲۶	۴-۲ سیر تحول پول در فقه اسلامی
۲۶	۱-۴-۲ پول در صدر اسلام
۲۷	۲-۴-۲ نقش پول در کشورهای اسلامی معاصر
۲۸	خلاصه فصل دوم
۳۰	خودآزمایی فصل دوم
۳۷	فصل سوم. تقاضای پول
۳۷	هدف کلی
۳۷	هدف های رفتاری
۳۸	۱-۳ مقدمه
۳۸	۲-۳ تعریف تقاضای پول
۳۹	۳-۳ نظریه های تقاضای پول قبل از کلاسیک ها
۴۰	۴-۳ نظریه تقاضای پول اقتصاددانان کلاسیک
۴۰	۱-۴-۳ نظریه مقداری پول دیوید ریکاردو

۴۱	۳-۴-۲ نظریه تقاضای پول جان استوارت میل
۴۳	۳-۴-۳ نظریه تقاضای پول ایروینگ فیشر
۴۳	۳-۵ نظریه تقاضای پول کلاسیک به طور کلی
۴۸	۳-۵-۱ توجیه کلاسیک‌ها برای وجود بهره
۴۹	۳-۶ نظریه تقاضای پول کلاسیک‌های جدید
۵۳	۳-۶-۱ نظریه تقاضای پول آلفرد مارشال (مکتب کمبریج)
۵۶	۳-۶-۲ نظریه تقاضای پول نوٹ ویکسل
۵۷	۳-۷ نظریه تقاضای پول جان مینارد کینز
۵۷	۳-۷-۱ انگیزه معاملاتی
۵۷	۳-۷-۲ انگیزه احتیاطی
۵۸	۳-۷-۳ انگیزه سفته‌بازی
۶۲	۳-۷-۴ دام نقدینگی
۶۳	۳-۷-۵ توجیه کینز برای وجود نرخ بهره
۶۴	۳-۸ نظریه تقاضای پول بامول و توپین
۶۴	۳-۸-۱ فرصت‌های مذاکره و توپین
۶۶	۳-۹ نظریه تقاضای پول پول‌گرایان
۶۷	۳-۹-۱ نظریه تقاضای پول مائون فریدمن
۶۸	۳-۱۰ نظریه تقاضای پول در اندیشه برخی از اقتصاددانان مسلمان
۶۹	خلاصه فصل سوم
۷۲	خودآزمایی فصل سوم
۷۷	فصل چهارم. عرضه پول
۷۷	هدف کلی
۷۷	هدف‌های رفتاری
۷۸	۴-۱ مقدمه
۷۹	۴-۲ تعریف عرضه پول
۸۲	۴-۳ پایه پولی
۸۲	۴-۴ منابع پولی و مصارف پولی
۸۲	۴-۴-۱ خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی
۸۳	۴-۴-۲ خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی
۸۳	۴-۴-۳ مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها
۸۳	۴-۵ عوامل مؤثر بر پایه پولی
۸۴	۴-۶ عوامل مؤثر بر عرضه پول
۸۶	۴-۶-۱ مردم
۸۷	۴-۶-۲ بانک‌های تجاری
۸۹	۴-۶-۳ بانک مرکزی
۸۹	۴-۷ تابع رفتاری بانک مرکزی و بانک‌های تجاری

۹۱	۸-۴ تعادل ترکیب پول و سپرده در سه بخش مردم، بانک‌های تجاری و بانک مرکزی
۹۱	۱-۸-۴ روش جبری
۹۲	۲-۸-۴ روش هندسی
۹۳	۹-۴ نحوه تأثیرگذاری هرکدام از بخش‌ها بر عرضه پول
۹۳	۱-۹-۴ تأثیر افزایش پایه پولی بر عرضه پول
۹۴	۲-۹-۴ تأثیر افزایش نسبت ذخایر به سپرده‌ها (r) بر عرضه پول
۹۵	۳-۹-۴ تأثیر افزایش نسبت اسکناس و مسکوک به سپرده توسط مردم (K) بر عرضه پول
۹۶	۱۰-۴ نظریه عرضه پول در اندیشه برخی از اقتصاددانان مسلمان
۹۷	خلاصه فصل چهارم
۹۸	خودآزمایی فصل چهارم
۱۰۱	فصل پنجم: تاریخچه بانکداری در ایران و جهان
۱۰۱	هدف کلی
۱۰۱	هدف‌های رفتاری
۱۰۳	۱-۵ مقدمه
۱۰۴	۲-۵ تعریف بانک
۱۰۴	۳-۵ اهمیت بانکداری
۱۰۴	۴-۵ تاریخچه بانکداری در جهان
۱۰۸	۵-۵ تاریخچه بانکداری در ایران
۱۱۰	۱-۵-۵ بانک‌های خارجی تأسیس شده در ایران
۱۱۶	۲-۵-۵ بانک‌های ایرانی
۱۱۹	۳-۵-۵ سایر بانک‌های دولتی
۱۲۱	۴-۵-۵ بانک‌های خصوصی قبل از جنگ جهانی دوم
۱۲۲	۵-۵-۵ بانک‌های خصوصی بعد از جنگ جهانی دوم
۱۲۴	۶-۵ قوانین بانکداری
۱۲۴	۱-۶-۵ قوانین بانکداری قبل از انقلاب اسلامی
۱۲۶	۲-۶-۵ قوانین بانکداری بعد از انقلاب اسلامی
۱۴۹	۷-۵ خدمات بانکداری در ایران
۱۴۹	۱-۷-۵ اعطای تسهیلات
۱۴۹	۲-۷-۵ ضمانت‌نامه‌ها
۱۵۰	۳-۷-۵ خدمات ارزی
۱۵۰	۴-۷-۵ خدمات و طرح‌های حمایتی
۱۵۰	۵-۷-۵ خدمات تلفنی
۱۵۰	۶-۷-۵ خدمات بانکداری الکترونیک
۱۵۱	۸-۵ اصول بانکداری
۱۵۱	۱-۸-۵ اصل تمرکز بانکی
۱۵۲	۲-۸-۵ اصل تخصص بانکی

۱۵۲	۳-۸-۵ اصل نظارت
۱۵۳	خلاصه فصل پنجم
۱۵۵	خودآزمایی فصل پنجم
۱۵۷	فصل ششم. بانکداری اسلامی
۱۵۷	هدف کلی
۱۵۷	هدف‌های رفتاری
۱۵۸	۱-۶ مقدمه
۱۶۰	۲-۶ نحوه پرداخت سود در بانکداری اسلامی
۱۶۱	۳-۶ روش‌های تجهیز منابع در بانکداری اسلامی
۱۶۱	۱-۳-۶ سپرده قرض الحسنه جاری
۱۶۲	۲-۱-۶ سپرده قرض الحسنه پس‌انداز
۱۶۲	۱-۳-۶ سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار
۱۶۳	۴-۶ تخصیص منابع پولی در بانکداری اسلامی
۱۶۴	۱-۴-۶ قرض الحسنه
۱۶۴	۲-۴-۶ مضاربه
۱۶۵	۳-۴-۶ مشارکت مدنی
۱۶۵	۴-۴-۶ مشارکت حقوقی
۱۶۵	۵-۴-۶ سرمایه‌گذاری مستقیم
۱۶۶	۶-۴-۶ فروش اقساطی
۱۶۶	۷-۴-۶ اجاره به شرط تملیک
۱۶۷	۸-۴-۶ سلف
۱۶۷	۹-۴-۶ جعاله
۱۶۷	۱۰-۴-۶ خرید دین
۱۶۸	۱۱-۴-۶ مزارعه
۱۶۸	۱۲-۴-۶ مساقات
۱۶۹	۵-۶ طبقه‌بندی عقود اسلامی
۱۶۹	۱-۵-۶ طبقه‌بندی عقود اسلامی براساس مدت‌زمان
۱۶۹	۲-۵-۶ طبقه‌بندی عقود اسلامی براساس بخش‌های اقتصادی: نوع عقد، اثر، کاربرد
۱۷۰	۳-۵-۶ طبقه‌بندی عقود اسلامی براساس وجه اشتراک در کاربرد
۱۷۰	۶-۶ تاریخچه بانکداری اسلامی
۱۷۱	۷-۶ بانک‌های تجاری اسلامی
۱۷۳	خلاصه فصل ششم
۱۷۴	خودآزمایی فصل ششم
۱۷۹	فصل هفتم. بانک مرکزی
۱۷۹	هدف کلی

۱۷۹	هدف‌های رفتاری
۱۸۰	۱-۷ مقدمه
۱۸۱	۲-۷ تعریف بانک مرکزی
۱۸۱	۳-۷ وظایف بانک مرکزی
۱۸۲	۱-۳-۷ انتشار اسکناس و ضرب سکه
۱۸۲	۲-۳-۷ نماینده، بانکدار مشاور و راهنمای پولی و مالی دولت
۱۸۳	۳-۳-۷ بانکدار و ناظر سایر بانک‌ها
۱۸۳	۴-۳-۷ متولی ذخایر ملی
۱۸۴	۵-۳-۷ فرض‌دهنده نهایی
۱۸۴	۶-۳-۷ اتاق بایاپای
۱۸۵	۷-۳-۷ رکن‌کننده اعتبارات و تنظیم‌کننده حجم پول
۱۸۶	۳-۷ سایر وظایف
۱۸۶	۴-۷ ترازنامه بانک مرکزی
۱۸۸	۵-۷ پایه پولی
۱۸۹	خلاصه فصل هفتم
۱۹۰	خودآزمایی فصل هفتم
۱۹۳	فصل هشتم. عملیات بانکی
۱۹۳	هدف کلی
۱۹۳	هدف‌های رفتاری
۱۹۵	۱-۸ مقدمه
۱۹۵	۲-۸ انواع عملیات بانکی
۱۹۵	۱-۲-۸ عملیات بانکی کوتاه‌مدت
۱۹۹	۲-۲-۸ عملیات بانکی بلندمدت
۲۰۰	۳-۲-۸ انتشار اوراق بهادار
۲۰۰	۴-۸ ترازنامه بانک‌های بازرگانی
۲۰۲	۵-۸ حساب تسویه بین بانک‌ها
۲۰۶	۶-۸ عملیات بانک‌های بازرگانی و فرایند خلق پول
۲۰۷	۱-۶-۸ فرایند خلق پول بانک‌های بازرگانی با فرض‌های ساده‌کننده
۲۱۴	۲-۶-۸ فرایند خلق پول بانک‌های بازرگانی در شرایط نزدیک به دنیای واقعی
۲۲۴	خلاصه فصل هشتم
۲۲۶	خودآزمایی فصل هشتم
۲۲۹	فصل نهم. سیاست‌های پولی
۲۲۹	هدف کلی
۲۲۹	هدف‌های رفتاری
۲۳۱	۱-۹ مقدمه

۲۳۱	۲-۹ تعریف سیاست پولی
۲۳۱	۳-۹ انواع سیاست پولی
۲۳۲	۴-۹ لزوم سیاست پولی
۲۳۲	۵-۹ اهداف سیاست پولی
۲۳۹	۶-۹ تضاد بین اهداف سیاست‌های پولی
۲۳۹	۷-۹ ابزارهای سیاست پولی
۲۴۰	۱-۷-۹ ابزارهای کمی سیاست پولی
۲۴۶	۲-۷-۹ ابزارهای کیفی سیاست پولی
۲۴۹	۸-۹ تأثیر سیاست پولی و سیاست مالی بر درآمد ملی و نرخ بهره
۲۴۹	۱-۸-۹ تأثیر سیاست پولی بر درآمد ملی و نرخ بهره
۲۵۰	۲-۸-۹ تأثیر سیاست مالی بر درآمد ملی و نرخ بهره
۲۵۱	۳-۸-۹ سیاست پولی انبساطی و سیاست مالی انقباضی و تأثیر آنها بر درآمد ملی و نرخ بهره
۲۵۱	۴-۸-۹ ترکیب سیاست پولی انقباضی و سیاست مالی انبساطی و تأثیر آنها بر نرخ بهره و درآمد ملی
۲۵۴	۵-۸-۹ سیاست پولی انبساطی در منطقه کلاسیک‌ها
۲۵۶	۶-۸-۹ سیاست پولی انقباضی در منطقه کینز
۲۵۷	۹-۸-۹ سیاست‌های پولی در بانکداری بدون ربا
۲۵۸	خلاصه فصل نهم
۲۶۰	خودآزمایی فصل نهم
۲۶۵	فصل دهم. تورم
۲۶۵	هدف کلی
۲۶۵	هدف‌های رفتاری
۲۶۷	۱-۱۰ مقدمه
۲۶۸	۲-۱۰ تعریف تورم
۲۷۰	۳-۱۰ تورم در اقتصاد بسته
۲۷۱	۱-۳-۱۰ تورم ناشی از فشار تقاضا
۲۷۲	۲-۳-۱۰ تورم ناشی از فشار هزینه
۲۷۴	۴-۱۰ تورم در اقتصاد باز
۲۷۶	۵-۱۰ تورم انتظاری
۲۷۶	۱-۵-۱۰ انتظارات تورمی مصرف‌کنندگان
۲۷۶	۲-۵-۱۰ انتظارات تورمی تولیدکنندگان
۲۷۷	۶-۱۰ نظریه‌های تورم
۲۷۷	۱-۶-۱۰ نظریه انتظارات تورمی
۲۷۷	۲-۶-۱۰ نظریه کلاسیکی تورم
۲۷۸	۷-۱۰ اندازه‌گیری تورم
۲۷۹	۱-۷-۱۰ شاخص لاسپیرز

۲۸۰	۱۰-۲ شاخص پاشنه
۲۸۰	۱۰-۳ شاخص ایده آل فیشر
۲۸۱	۱۰-۸ محاسبه نرخ تورم
۲۸۱	۱۰-۹ اثرات و پیامدهای تورم
۲۸۴	۱۰-۱۰ تورم و بیکاری
۲۸۴	۱۰-۱۱ متحنی فیلیپس کوتاه مدت
۲۸۵	۱۰-۱۲ متحنی فیلیپس بلند مدت
۲۸۷	۱۰-۱۱ رویکرد اسلام در مورد تورم
۲۸۷	۱۰-۱۲ تحلیل پدیده تورم در ایران
۲۸۸	۱۰-۱۳ تورم قبل از انقلاب اسلامی
۲۸۹	۱۰-۱۴ تورم بعد از انقلاب اسلامی
۲۹۱	۱۰-۱۵ بخشی از روش های پیشنهادی برای پیش گیری از افزایش تورم
۲۹۱	خلاصه فصل دهم
۲۹۳	خودآزمایی فصل دهم
۲۹۹	فصل یازدهم. ارز
۲۹۹	هدف کلی
۲۹۹	هدف های رفتاری
۳۰۰	۱۱-۱ مقدمه
۳۰۱	۱۱-۲ تعریف ارز
۳۰۲	۱۱-۳ نرخ ارز
۳۰۲	۱۱-۴ اهمیت نرخ ارز
۳۰۳	۱۱-۵ بازار ارز
۳۰۶	۱۱-۶ ابزارهای مختلف انتقال دارایی های ارزی
۳۰۷	۱۱-۷ انواع معاملات ارزی
۳۰۹	۱۱-۸ معاملات بین بانکی
۳۱۰	۱۱-۹ تعیین نرخ ارز
۳۱۲	۱۱-۱۰ رژیم های مختلف تعیین نرخ ارز
۳۱۵	۱۱-۱۱ عملیات بازار ارز
۳۱۵	۱۱-۱۱-۱ مظنه های ارز
۳۱۵	۱۱-۱۱-۲ نرخ متقاطع ارز
۳۱۷	۱۱-۱۱-۳ آربیتراژ ارز
۳۱۷	۱۱-۱۱-۴ آربیتراژ بهره
۳۱۷	۱۱-۱۱-۵ آربیتراژ بهره با پوشش
۳۱۸	۱۱-۱۱-۶ همچینگ ارز
۳۱۸	۱۱-۱۱-۷ سوداگری ارز
۳۱۸	۱۱-۱۱-۸ بازار سلف

۳۱۹	۱۲-۱۱ یورو
۳۲۰	۱۳-۱۱ صندوق ذخیره ارزی
۳۲۱	۱-۱۳-۱۱ اهداف و قوانین صندوق ذخیره ارزی
۳۲۲	۱۴-۱۱ صندوق توسعه ملی
۳۲۲	۱۵-۱۱ بازار ارز خارجی (فارکس)
۳۲۳	۱-۱۵-۱۱ تاریخچه توسعه و گسترش بازار فارکس
۳۲۵	۲-۱۵-۱۱ خصوصیات برتری بازار فارکس نسبت به بازارهای دیگر
۳۲۷	خلاصه فصل یازدهم
۳۳۰	خودآزمایی فصل یازدهم
۳۳۵	فصل دوازدهم. مکانیسم پرداخت‌های بین‌المللی
۳۳۵	هدف کلی
۳۳۵	هدف‌های رفتاری
۳۳۶	۱-۱۲ مقدمه
۳۳۶	۲-۱۲ تراز پرداخت‌ها خارجی
۳۳۷	۱-۲-۱۲ اصول حسابداری تراز پرداخت‌ها
۳۴۰	۲-۲-۱۲ تعدیل نرخ پرداخت‌ها
۳۴۲	۳-۱۲ سیر تحولات سیستم پولی بین‌المللی
۳۴۲	۱-۳-۱۲ سیستم‌های نرخ ارز ثابت
۳۴۵	۴-۱۲ صندوق بین‌المللی پول (IMF)
۳۴۵	۱-۴-۱۲ حق برداشت مخصوص (SDR)
۳۴۵	۲-۴-۱۲ وضعیت ایران در صندوق بین‌المللی پول
۳۴۶	۵-۱۲ سیستم نرخ ارز شناور
۳۴۷	۶-۱۲ مقایسه سیستم نرخ ارز ثابت و نرخ ارز شناور
۳۴۸	خلاصه فصل دوازدهم
۳۴۹	خودآزمایی فصل دوازدهم
۳۵۱	پاسخ‌نامه
۳۵۷	منابع